

Горбенко Ю.Л. Крах проекту Росія: соціально-психологічні чинники. / Ю.Л. Горбенко, А.Ю. Горбенко // Вісник Національного університету оборони України: Зб. Наукових праць. – К.: НУОУ, 2017. – № 1(48) – С. 51 – 59.

УДК 159.99

Горбенко Ю.Л., кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології Полтавського Національного педагогічного університету ім. В.Г. Короленка, (м. Полтава)

Горбенко А.Ю., науковий співробітник науково-дослідного відділу центру воєнно-стратегічних досліджень Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського, (м. Київ)

КРАХ ПРОЕКТУ РОСІЯ: СОЦІАЛЬНО - ПСИХОЛОГІЧНІ ЧИННИКИ

У статті проводиться спроба виокремити роль та значення соціально-психологічних та економічних факторів, які впливають на розвиток Світу та Росії як його частини. Розглянуто внутрішні соціальні, психологічні та економічні причини перетворень у Росії. Проводиться аналіз наукових поглядів російських та зарубіжних вчених на стан та перспективи розвитку проекту Росія. На підставі виявлених закономірностей та на основі сформульованих тенденцій обґрунтовуються прогнозна модель майбутніх варіантів розвитку державного проекту Росія. Розкриваються причини невідворотності краху проекту Росія.

Ключові слова: технологічний уклад, цінності, свідомість, синергетика, криза, крах, Росія.

Конфлікт між Україною та Росією примушує проводити аналіз потенціалу, стану та перспективних сценаріїв розвитку двосторонніх відносин. Назва статті провокує багато питань відносно науковості прогнозу краху держави. Ми розуміємо, що будь яке передбачення має певну вірогідність його втілення у життя, тому будемо намагатись розкрити системоутворюючі фактори, які впливають на розвиток системи в цілому і на підставі їх аналізу спрогнозувати майбутні кризові стани для держави Росія, яка є одиницею глобальної системи – Світ.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Вважаємо за необхідне провести спочатку аналіз причин тих процесів, які відбуваються у світі в цілому, що дасть нам можливість спроектувати тенденції усієї системи; у

подальшому розглянемо внутрішні причини соціально-психологічних перетворень у Росії. У підсумку спробуємо співставити виявлені закономірності та на основі сформульованих тенденцій побудувати прогнозну модель майбутніх варіантів розвитку державного проекту Росія.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано вирішення даної проблеми на які опирається автор. Сучасні досягнення науки дають досить широкі шанси максимально наблизити до реальності наукові передбачення. На сьогоднішній день у науці накопичено достатньо багато підходів, теорій та моделей проектування майбутнього. Західні та вітчизняні наукові школи у своїх теоріях виділяють різні системоутворюючі фактори для аналізу та прогнозу розвитку будь яких систем.

Історично першою та найбільш відомою є створена філософська концепція Георга Вільгельма Фрідріха Гегеля. Він розробив діалектичну систему, за якою хід історії визначається об'єктивною логікою розвитку світового духу, який є тотожністю буття й мислення. За Г.В.Ф. Гегелем розум є не лише специфічною особливістю людини, а насамперед першоосновою всесвіту. Мислення та розум розглядаються Г.В.Ф. Гегелем як незалежна від людини й людства абсолютна сутність та причина всесвітньої історії й культури, яка виявляється в усьому різноманітті явищ дійсності та визначає його траєкторію розвитку. Мистецтво, релігія й філософія та наука, за вченням Г.В.Ф. Гегеля, є формами самосвідомості Абсолютного духу. Сучасний розвиток науки та способів наукового мислення все більше наближає нас до кристалізації абсолютної ідеї, яка, за Г.В.Ф. Гегелем, утворює Абсолютний дух.

Отже, ми розуміємо, що прояви основних ідей, розкритих у мистецтві, релігії та науці, суттєво впливають на історичний та економічний напрямок розвитку людства. За думкою К. Макса розвиток ідей та свідомості напряму залежить від способів виробництва матеріальних благ. За уявленням К. Маркса, матеріальне буття визначає та змінює свідомість особистості, народів та мас, породжуючи форми існування цивілізації.

Макс Вебер акцентує увагу на тому, що спочатку формуються ідеї, а потім нові економічні стосунки. При цьому підтверджується пряма взаємозалежність історичного розвитку буття - свідомості.

Сучасна філософська школа М.К. Мамардашвілі напряду обґрунтовує тотожність буття і свідомості, при цьому розвиток знань є частиною еволюції Всесвіту. Він стверджує, що "свідомість - це як би "всепроникний ефір" у світі. Чи, як сказав би Вернадський, величезне тіло, що знаходиться в пульсуючій рівновазі і породжує нові форми. Творчість нових форм завжди опосередковується проходженням через хаос" [7, с.135].

За Г. Лебоном причиною будь яких революцій є народження певних вірувань, які складають для кожної історичної раси кульмінацією її історії і утворюють істинний остов будь-якої цивілізації. Крім того, він наголошував, що як тільки загальне вірування піддається обговоренню, критиці або дослідженню - це символізує початок нової революції. Будь яка цивілізація може існувати лише за тієї умови, щоб її базові ідеї або вірування не піддавали дослідженню. Революція ідей, що починається завдяки досягненням науки та економічного розвитку знаменує кінець будь якого вірування та початок нової цивілізації. Цієї думки дотримуються та продовжують О. Конт і Г. Спенсер, Т. Парсонс та багато інших вчених.

Отже, у намаганні виявити закономірності соціальних змін, економічних криз та воєн практично всі вчені за основу беруть взаємозалежність розвитку економічних відносин та піднесення базових філософських і наукових ідей, з невеликими поправками щодо первинності або одного, або іншого чинника (ідея, вірування, свідомість, наукові відкриття, спосіб виробництва, буття).

Економічні наукові школи Д. Юм, Д. Рикардо з метою попередження наслідків глобальних криз почали активно вивчати причини виникнення цих криз. У сучасній науці різні економічні школи по-різному виділяють кризові цикли: К. Жюгляр (7-11 років), С. Коваль (16-25 років), Н.Д. Кондратьєв (40-60 років) та ін.

Найбільш підтвердженою історичними фактами є концепція Миколи Дмитровича Кондратьєва (1892-1938). У основі його технології проектування майбутнього лежить теорія великих хвиль економічної кон'юнктури. За основу береться впровадження у виробництво нових наукових досягнень. Відповідно до цієї теорії системною основою економічних криз, воєн, революцій, геополітичних катастроф є зміна технологічних укладів [2,3].

На його думку існують такі цикли і відповідні їм технологічні уклади:

I цикл (з 1803 по 1841-43 роки) - текстильні фабрики, промислове використання кам'яного вугілля.

II цикл (з 1844-51 по 1890-96 роки) - вуглевидобування і чорна металургія, залізничне будівництво, паровий двигун.

III цикл (з 1891-96 по 1945-47 роки) - важке машинобудування, електроенергетика, неорганічна хімія, виробництво сталі і електричних двигунів.

IV цикл (з 1945-47 по 1981-83 роки) - виробництво автомобілів і інших машин, хімічної промисловості, нафтопереробки і двигунів внутрішнього згорання, масове виробництво.

V цикл (з 1981-83 по ~2018 рік) - розвиток електроніки, робототехніки, обчислювальної, лазерної і телекомунікаційної техніки.

VI цикл (з ~2018 по ~ 2060 рік) - конвергенція нано-, біо-, інформаційних і когнітивних технологій"[3, с.21].

Зрозуміло, що подальший розвиток суспільства відбуватиметься в інформаційному просторі, який, крім того, є ще і полем формування смислів і цінностей. У такій ситуації свідомість та розвиток нових ідей повинні прогнозувати наслідки наукової діяльності та при необхідності обмежувати науку цінностями виживання людини та природи. Фактично людство повинно вирішити чи готово воно платити ціною власного виживання за нові наукові відкриття. Це ставить питання перегляду ролі соціально-психологічних чинників розвитку цивілізації та перевертає формулу К. Маркса з первісного буття, яке визначає свідомість на необхідність щоб свідомість визначало буття,

інакше майбутнього у нашій цивілізації не існує (конвергенція нано-, біо-, інформаційних і когнітивних технологій без керування цінностями погрожує самознищенням).

Отже, людство стало створювати інформаційне середовище незалежне від природи, одночасно продовжуючи соціально-економічну еволюцію суспільства, вимагає нових ціннісних орієнтирів у своєму розвитку.

На підставі проведеного дослідження Е.С. Куркіною, Е.Н. Князевою, Е.Д. Куретовою у рамках проекту “Інноваційна складність: методологічні, когнітивні і соціальні аспекти” були сформульовані прогностичні напрямки розвитку Світ-системи:

“1. Посилення процесів глобалізації і поглиблення міжнародної співпраці, послаблення міждержавних і інших меж. Вироблення єдиних норм поведінки в різних сферах діяльності. Світова співдружність йде до єдності – єдності в різноманітті, в більш менш віддаленій перспективі - до єдиного світового управління.

2. Подальший розвиток демократії і посилення тотального контролю над кожною людиною як протипаги.

3. Чисельність населення ще ростиме, а потім знизиться до деякої нижньої межі, яка регулюватиметься суспільством.

4. Ми стоїмо на порозі еволюції Post - Homo (біоробота, людини-комп'ютера, кіборга), яка стартує приблизно в середині нашого століття. Зростання цінності людського життя. За допомогою генної інженерії, використання стовбурових клітин, регенеративної терапії, штучних органів, біотехнології та ін. поставлено завдання істотного продовження життя людини.

5. Наступний великий етап еволюції пов'язаний із з'єднанням біотехнології і науково-технічного прогресу. Це коеволюція людини і природи, яка використовує енерго- і ресурсозберігаючі технології, ресурсовідновлюючі технології, біо-, нано-, інфо-, когні- та інші інтелектуально місткі технології.

6. Розвиток також матиме циклічний характер і проходитиме через кризи. Сьогодні людство переживає перехідний період до іншої цивілізації, до іншого

типу розвитку, який загрожує виникненням ряду нових криз, пов'язаних з перебудовою структури усієї світової системи і соціальних стосунків, зміною пріоритетів розвитку і цінностей... Самі цінності повинні зазнати зміни. Світ зміниться коли змінимося ми самі, коли станеться революція у свідомості, коли людина перестане гнатися за задоволенням своїх зростаючих матеріальних потреб (це - тупиковий шлях розвитку!) і потурбується про підвищення свого духу” [4,с. 44-45].

Отже, сучасні дослідження вчених підтверджують гіпотези Г.В.Ф. Гегеля про роль Абсолютного духу в розвитку цивілізації. Схожі ідеї підтримують такі відомі учені як С. Гроф, П'єр Тейяр де Шарден, В.І. Вернадський та інші.

Підсумовуючи вище зазначене, необхідно відмітити, що у сучасному світі серед всіх глобальних економічних і соціальних чинників основного та вирішального значення набувають соціально-психологічні фактори, які визначають розвиток Світу та Росії як його частини.

Метою нашої статті є виокремити роль та значення соціально-психологічних та економічних факторів, які впливають на розвиток Світу та Росії як його частини. Чи буде існувати у нових умовах проект Росія буде розглянуто у площині внутрішньої готовності до таких перетворень у найближчий час самої системи Росія та керівництва цієї держави, як фактору її розвитку.

Для цього спробуємо розглянути ідеологічні, культурні, релігійні, політичні, соціально-психологічні та економічні аспекти розвитку проекту Росія.

Виклад основного матеріалу дослідження. Розгляд внутрішнього стану цієї держави ми спробуємо провести виключно на основі аналітичного матеріалу вчених самої Росії з метою виключення заангажованості та неупередженості у поданні інформації із “ворожих”, зацікавлених у краху проекту Росія, джерел.

Отже, Г.Г. Малинецький у 2010 році писав: “Росія входить в критичне десятиріччя. Країна переживає системну кризу, з якої можливий лише один

вихід - прискорений інноваційний розвиток. У будь-якому іншому випадку розпад країни неминучий. Якщо ми не переламаємо нинішніх тенденцій, по коліях яких ковзає Російська Федерація, нас вже ніщо не врятує. РФ не зможе бути навіть сировинним додатком розвиненого світу” [6, с.17].

Економічна ситуація у Росії починаючи з 2014 року ще більше загострюється із-за залежності її надходжень до бюджету від котирувань цін на нафту. Крім того, проблеми ще більше загострюються через введення санкцій провідними державами світу у відповідь на знущання над світовими цінностями та законодавством через анексію Криму. Цивілізовані країни світу розуміли світові тенденції та точково ввели санкції проти науковоємких технологій та закрили доступ до світових фінансів.

Чи попереджали провідні економісти Росії В.В. Путіна про майбутній перехід до VI циклу (за М.Д. Кондратьєвим) та кризовий стан всіх економік світу, чи було для нього несподіванкою обвал ціни на нафту та газ у 2015-16 роках, пов'язаний з цією кризою?

Тут можуть бути дві відповіді: попереджали, але він не відреагував (тоді йому байдужа доля країни), не попереджали, тому він не зміг відреагувати (тоді у країні відсутній зворотній зв'язок з світовими подіями та з внутрішніми соціальними та науковими інститутами). При будь яких варіантах це показує проблеми у системі управління державою, або невміння управляти та прогнозувати події. Ще у 2012 році В.І. Панін, та А.Е. Айвазов у російському щорічному виданні пишуть: “в циклі Кондратьєва понижуюча хвиля завершиться не раніше 2018-2020 року, коли буде сформований новий технологічний уклад... в 2012-2015 році ... можна очікувати обвалів нафтових цін до їх ринкової рівноваги в 25-35 доларів за барель”[2, с.151].

Цю тему продовжує один із провідних науковців С.С. Сулакшин: “найближчий прогноз розвитку країни фундаментально пов'язаний з масштабною кризою. Криза запрограмована самою будовою країни, її конституцією, її політичною практикою і економічною діяльністю, її край неякісним управлінням. Ліберально-космополітична модель країни,

ідентичність, яка ігнорується її, і ціннісний "код успішності", веде країну до краху. ... Мета не може бути поставлена без визначення або вибору цінностей. А тут в Росії важко: цінності заборонені!" [8, с. 4].

Чи розуміє керівництво проекту Росія, що необхідно обирати ціннісні орієнтири якщо є бажання рухати країну у бік успішного розвитку власної держави? Напевно, ні, тому що зайняті, в першу чергу, власним збагаченням та безпекою. А про можливості корупції у знищенні держави ми знаємо на власному прикладі президента В.Ф. Януковича. В.В. Путін та його оточення - не менш відомі у світі корупційні фігури. На думку Е.Л. Ситих, "з позицій синергетичної методології, корупція - явище антисистемне і дисфункціональне. Масштабність корупційних процесів в суспільстві може свідчити про наростання процесів ентропії" [9, с. 40]. Тобто, у нашій моделі корупція не зацікавлена у зрозумілій моделі управління державою та у підтримці зворотних зв'язків із зовнішнім світом та власним народом, що суттєво підвищує вірогідність розвалу системи Росія у кризовому зовнішньому середовищі. Крім того, небажання В.В. Путіна прислухатися до світового співтовариства та тотальна брехня на міжнародному рівні створює додаткові особистісні та ціннісні бар'єри виходу Росії із внутрішньої кризової ситуації. Фактично постає питання про неможливість одночасного існування влади В.В. Путіна та проекту Росія. Або зміна Конституції та всіх підзаконних актів, які будують корупційні схеми та відкриття поля для нових інноваційних економічних відносин (що неможливо при президенті В.В. Путіні), або крах проекту Росія.

Чи може російське суспільство розірвати порочний круг? Відповідь знаходимо у А.Б. Курлова, який пише – "абстрагування від культуроцентристського підходу в практиці управління сучасною Росією привело до того, що більше 80% населення країни фактично виключено з соціального, економічного і політичного життя, його думка і інтереси в нікчемній мірі впливають на державні рішення" [5, с.15]. Цікаво, що ті ж 80% підтримують аморальну крадіжку Криму. Така підтримка може свідчити про використання інформаційно-психологічних приймів маніпулювання

свідомістю, запозичених з часів Радянського союзу, але державний апарат наступає на ті ж граблі - замість глибокої перебудови зовнішніх та внутрішніх економічних відносин - агітація за краще майбутнє.

Постає питання, чи можливий свідомий вибір правлячою елітою, науковим середовищем та основною масою росіян ціннісних орієнтирів в ім'я спасіння проекту Росія у сучасних умовах розвитку світової системи і якщо “так”, то яких?

На це питання відповідають самі розсіяне. У збірнику доповідей “Росія: виклики дня” той же С.С. Сулакшин пише: “якщо говорити про ідеологію Росії - XXI - це має бути ідеологічний синтез радянського і православно-християнського проектів, а у світоглядному плані - синтез релігії і науки” [8, с.64]. У подальшому приводить красномовну таблицю як уникнути поразки сучасному проекту Росія (табл. № 1 “Історичний досвід ідеологічних поразок в історії Росії в перспективі формування нової ідеології”). Аналіз поданої в ній інформації показує, що самі російські науковці знаходяться під впливом ідеологічної брехні стосовно утворення і існування Росії.

Історією доказано і хибність радянської ідеології, і застарілість та феодальну спрямованість православ'я як релігії. Вихід є, але він за межами брехні у визнанні історичної правди. А правда показує, що проект Росія, як і його вкрадена назва, як і штучна релігія, яка виникла та утворена для ідеологічного об'єднання різних народів, як і мова, яка не може вийти за межі православної ідеології, тому що завдяки їй виникла.

А без визнання проблеми її вирішити не можливо. Тому проект Росія приречений в першу чергу із-за неможливості побудувати свою справжню природню ідеологічну модель розвитку. Їй доведеться або визнати, що Росія спадкоємиця ханського царства і розвиватись у відповідності до цієї ідеології, або розвалитися на окремі утворення зі своїми ідеологічними програмами та системою загальнолюдських цінностей. Тому, в продовження незаповненої частини таблиці “Причини поразки”, ми і поставили основну причину неможливості подальшого існування проекту Росія: *Неможливість*

сформувати природню ціннісну парадигму у сучасному світі*(додано до таблиці Ю.Л. Горбенком) у оригіналі поле порожнє.

Держава	Російська імперія	СРСР	Росія XXI
Ідеологія	Православ'я Самодержавство Народність	Комунізм	Ідеологічний синтез радянського і православно- християнського проєктів
Світогляд	Християнська релігія	Історичний матеріалізм	Світоглядний синтез науки і релігії
Причини поразки	Низький науково- інноваційний потенціал для організації технологічного прориву	Ерозія духовних потенціалів на пізньорадянсь- кому етапі	<i>Неможливість сформувати природню ціннісну парадигму у сучасному світі.*</i>

Табл. №1. Історичний досвід ідеологічних поразок в історії Росії в перспективі формування нової ідеології [8, с.64].

Ми думаємо, що абсурдність представленої ідеологічної такої моделі як синтез “радянського і православно-християнського проєктів” очевидна. Ще абсурдніше, на нашу думку, виглядає світогляд, побудований на взаємозаперечуючих інтенціях релігія і наука (“Світоглядний синтез науки і релігії”). На нашу думку, можлива або віра у Бога, яку неможливо емпірично перевірити, або емпірично перевірені факти і тоді - наука. На сучасному рівні розвитку це скоріше всього ідеологія (ціннісна і емпірична), яка визнає загальнолюдські цінностей пріоритетними.

З точки зору подій у світі, закономірною виглядає війна Росії проти України як остання битва за історичний ціннісний вибір між брехнею і правдою, європейськими цінностями та пропагандою “русского мира”. Перемога в цій війні безальтернативно за Україною, докладніше про це можна ознайомитись у статті “Інформаційно-психологічні та ментальні чинники Російсько - Українського протистояння” [1].

Зазначимо тільки, про історичну хибність базисних ідей “русского мира” як засобу терористичної експансії у світовому просторі. Проведений

історичний аналіз походження російської мови та православної релігії як засобу майбутньої агресії Росії доказує неможливість перемоги Росії у боротьбі з Україною. Православ'я як домінуюча ідеологія Росії дискредитувала себе, об'єднавшись у єдину владну систему з олігархічним репресивним режимом В.В. Путіна, не може після такої дискредитації об'єднувати різні народи. А без ідеології нежиттєздатний і увесь організм. Заснований на підкупах, корупції та історичній брехні. Цей механізм приведе до глобального вибуху всієї економіки і далі до соціальної напруженості. А за соціальними вибухами може бути усе, що завгодно: і відділення регіонів, і сепаратизм, і відокремлення регіонів, яке може перерости у громадянську війну.

Для того, щоб на науковому рівні побачити сигнали краху держави, ті ж росіяни пропонують виділити такі чинники:

- “– ведення війни;
- зовнішнє завоювання;
- непрацездатність системи державного управління і інститутів державної влади;
- низькі професійні і/або моральні якості чиновництва, у тому числі корумпованість;
- боротьба за владу кланових угруповань;
- криза легітимності влади;
- династична криза і криза владної презміни;
- масові антивладні протестні виступи і повстання;
- криза загальногромадянської ідентичності;
- моральна криза, гедонізм;
- етнічні конфлікти;
- іншокультурна експансія;
- зрада національних еліт;
- фінансова криза, дефіцит фінансів у розпорядженні держави;
- відсутність у владної команди політичної волі, рішучості, слабкий глава держави.

3 15 перерахованих чинників, які найбільш часто проявляються при загибелі держав, 10 представляють реальну і значущу загрозу для сучасної Росії” [8, с. 258].

Показово, що сам С.С. Сулакшин перераховує 10 із 15 чинників. На нашу думку, таких чинників 13 із 15. Ще одним показником заперечення очевидного є намагання не бачити війни з Україною.

Другий чинник, який не бачать російські науковці - це криза легітимності влади, напевно, не розуміючи тотального фальшування виборів та зомбуванням власного населення.

Третій чинник російські вчені не можуть публікувати, бо, напевно, остерігаються переслідування - це “відсутність у владної команди політичної волі, рішучості та слабкий глава держави”. У статті ми показали, що слабкість глави держави полягає у знаходженні його самого у полоні власних ілюзій та приватизація держави у власних інтересах.

Два інших важеля: “масові протести” та “зовнішнє завоювання”, як ми розуміємо, справа часу.

Тому за прогнозами самих російських вчених та за аналізом всіх інших параметрів, проект Росія має всі наукові ознаки краху.

Висновки дослідження та перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Підсумовуючи, необхідно підкреслити, що основою краху Росії є саме соціально-психологічні чинники, а саме:

1. Небажання та нездатність глави та керівництва держави розуміти, що абсолютна причина розвитку всесвітньої історії не залежить від керівників держав, а знаходиться у площині розвитку Абсолютного духу, тобто, неминучого переходу до верховенства загальнолюдських цінностей.

2. Небажання та нездатність глави та керівництва держави розуміння, що на сучасному етапі світового розвитку не матеріальне буття визначає та змінює свідомість особистості та народів, а ціннісна відповідальна свідомість може зупинити крах народів із за наслідків науково-технічної революції.

3. Небажання та нездатність глави та керівництва держави розуміння тотожності буття і свідомості, руйнування свідомості тотальним запереченням історичної правди про штучність та приреченість “русского мира”.

4. Нерозуміння елітою та науковцями, що православ'я та комунізм як ідеології, які цементують їх державу, вичерпали та самознищили свої ціннісні підвалини, що знаменує початок нової історичної цивілізації.

5. Небажання та незацікавленість враховувати наукові прогнози розвитку світової економіки, за якими накопичення інформації, її систематизація та швидке поширення стає основою еволюції будь яких систем, та, у свою чергу, змінює технологічні уклади, що стає системною основою економічних криз, воєн, революцій, геополітичних катастроф.

6. Небажання керівництва держави розуміння, що подальший розвиток суспільства відбуватиметься в інформаційному просторі, який, крім того, є ще і полем формування смислів і цінностей, тому розвиток державних форм управління буде вимагати використання основним засобом управління “масами” переконання у необхідності дотримання загальнолюдських цінностей, а не зброю та маніпуляцію.

7. Неможливість зрозуміти хибність ігнорування ціннісних орієнтирів та відсутність внутрішньої ціннісної парадигми правлячого режиму держави приводить до краху економічних відносин та, відповідно, виробничих сил.

Отже, ні економічно (корупційний феодалізм), ні політично (тоталітарний інформаційно-психологічний популізм), ні ідеологічно (“русский мир” або “комуністично-православна” ідеологічна система), ні соціально (відсутність єдиної нації), ні територіально (на захоплених територіях живуть різні національні утворення) Росія не життєздатна. Тому крах проекту Росія неминучий, а, з урахуванням переходу до нового економічного укладу (згідно Кондратьєвських циклів), його можна прогнозувати не пізніше ніж у 2018-2020 роках.

Список використаних джерел

1. Горбенко Ю.Л. Інформаційно-психологічні та ментальні чинники Російсько - Українського протистояння./ Ю.Л. Горбенко, А.Ю. Горбенко // Вісник Національного університету оборони України: Зб. Наукових праць. – К.: НУОУ, 2015. – № 1(44) – С. 50 – 57.
2. Кондратьевские волны: аспекты и перспективы: ежегодник / Отв. ред. А.А. Акаев, Р.С. Гринберг, Л.Е. Гринин, А.В. Коротаев, С.Ю. Малков. – Волгоград: Учитель, 2012. – 384с.
3. Коротаев А. В. Кондратьевские волны в мировой экономической динамике / А.В. Коротаев, С.В. Цирель // Системный мониторинг. Глобальное и региональное развитие / Ред. Д.А. Халтурина, А.В. Коротаев.. – М.: Либроком, 2009. – С. 189-229.
4. Куркина Е. С. Циклическая динамика развития Мир-Системы / Е.С. Куркина, Е.Н. Князева, Е.Д. Куретова //Сложные системы, – Владимир: ВлГУ, 2013. №. 3. – С. 44-45.
5. Курлов А.Б. Основы информационной аналитики / А.Б.Курлов, В.К.Петров. – М.: «Юрист», 2009.– 350 с.
6. Малинецкий Г. Г. Проектирование будущего и модернизация России / Г.Г. Малинецкий // Дружба Народов, – М., 2010, №9, – С.20-45.
7. Мамардашвили М. К. “Взаимодействие науки и искусства в условиях НТР” / М.К. Мамардашвили // Вопросы философии.– М., 1976, № 12, – С. 134-137.
8. Сулакшин С.С. Россия: вызовы дня. Сборник докладов. / С.С. Сулакшин, В.Э. Багдасарян – М.: Наука и политика, – 2015. – 272 с.
9. Сытых Е. Л. Возможности применения идей синергетики в государственной службе и борьбе с коррупцией / Е. Л. Сытых // Челябинск: Вестник УралГУФК, №1(1), – 2010. – С.37-45.

Горбенко Ю.Л., Горбенко А.Ю. Крах проекта Россия: социально - психологические факторы

В статье проводится попытка выделить роль и значение социально-психологических факторов, которые влияют на развитие Мира и России как его части. Рассмотрены внутренние социальные, психологические и экономические причины изменений в России. Проводиться анализ научных представлений российских та зарубежных учёных на состояние та перспективы развития проекта Россия. На основании выявленных закономерностей и на основе сформулированных тенденций обосновывается прогнозная (прогнозируемая) модель будущих вариантов развития государственного проекта Россия. Раскрываются причины неотвратимости краха проекта Россия.

Ключевые слова: технологический уклад, ценности, сознание, синергетика, кризис, крах, Россия.